
ΜΑΡΙΝΑ ΓΑΛΑΝΟΥ. (Πρόεδρος, Σωματείου Υποστήριξης Διεμφυλικών).

ΔΕΥΤΕΡΑ 15.12.2014.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ.

Θέμα: «Τραγικές βιωματικές εμπειρίες που καθιστούν αναγκαία μια αποτελεσματική και ισχυρή αντιρατσιστική νομοθεσία».

Ευχαριστούμε θερμά την Αντιγόνη και το Νάσσο Θεοδωρίδη για την πρόσκληση στη 13^η Εθνική Στρογγυλή Τράπεζα κατά των διακρίσεων.

Θέλοντας να μιλήσουμε για τις περιπέτειες του ονομαζόμενου αντιρατσιστικού νόμου, που αποτελεί ενσωμάτωση της γνωστής Απόφασης Πλαίσιο του 2008, όπως γνωρίζουμε πρωτοκατατέθηκε το 2010 με τις γνωστές ασάφειες περί «εχθροπάθειας», αποσύρθηκε, ξανακατατέθηκε, επανήλθε επί Υπουργίας Ρουπακιώτη, ξαναποσύρθηκε μετά από γνωστές παρεμβάσεις Μπαλτάκου κτλ. Ήταν μία περιπέτεια που θύμιζε το γεφύρι της Άρτας, ώσπου φτάσαμε στη τελική μορφή του Σεπτεμβρίου του 2014, όταν ψηφίστηκε και έγινε νόμος του κράτους.

Γενικά ότι προηγήθηκε έκανε φανερό ότι η Πολιτεία, έδειχνε ότι δεν ήταν αποφασισμένη να αντιμετωπίσει τον ρατσισμό, τη διάδοση του ρατσιστικού μίσους, και το ρατσιστικό έγκλημα.

Ως εκπρόσωπος του Σωματείου Υποστήριξης Διεμφυλικών, συλλογικότητας για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των τρανς ανθρώπων, κατ' αρχήν θα πρέπει να πω ότι θεωρούμε ιδιαίτερα θετικό ότι συμπεριλήφθηκε η ταυτότητα φύλου (δηλαδή η υποομάδα των τρανς ανθρώπων) στον ορισμό της δημόσιας υποκίνησης σε βία ή μίσος, καθώς επίσης η πρόσθεση άρθρου 81^Α στον Ποινικό Κώδικα που αυξήθηκαν τα κατώτερα όρια ποινής και διπλασιάστηκαν για τη διερεύνηση των εγκλημάτων με ρατσιστικό κίνητρο.

Μένουν όμως αρκετά να γίνουν για την καίρια και αποτελεσματική αντιμετώπιση του ρατσισμού στη χώρα μας. Και ο λόγος είναι ότι συχνά η τρανς κοινότητα βρίσκεται αντιμέτωπη με το φαινόμενο του θεσμοποιημένου ρατσισμού, αυτού δηλαδή που προέρχεται από θεσμούς του Κράτους. Επιτρέψτε μου να μιλήσω μέσω καταγεγραμμένων περιστατικών.

Περιστατικό 1^ο: Τρανς άντρας στο κέντρο της Αθήνας, τον σταματούν αστυνομικοί για μια τυπική εξακρίβωση ταυτότητας. Ο τρανς άντρας δεν έχει κάνει επέμβαση επαναπροσδιορισμού, συνεπώς δεν η εκφραζόμενη ταυτότητα φύλου του δεν συμπίπτει με τα γυναικεία στοιχεία ταυτότητας, και οι αστυνομικοί αρχίζουν και τον χλευάζουν: «βρωμοφρικό, βρωμολεσβία, ανώμαλε» και πολλά ακόμη κοσμητικά επίθετα. Του ελέγχουν στην μέση του πιο κεντρικού δρόμου της Αθήνας την τσάντα του, αναποδογυρίζοντάς την στη μέση του δρόμου και τον εξευτελίζουν μπροστά στους περαστικούς. Χαρακτηριστική περίπτωση θεσμοποιημένου ρατσισμού και αστυνομικής αυθαιρεσίας.

Αξίζει να σταθούμε στις περιπτώσεις αστυνομικής αυθαιρεσίας.

Έχουμε λοιπόν καταγράψει πολλές περιπτώσεις αστυνομικών αυθαιρεσιών κατά τρανς γυναικών, που συλλαμβάνονται με εντελώς αυθαίρετο τρόπο οδηγούνται σε αστυνομικά τμήματα, χωρίς καμία ένδειξη υποτίθεται από τους αστυνομικούς ότι ασκούν σεξουαλική εργασία, και εν αγνοία τους σχηματίζονται δικογραφίες ότι ασκούν σεξουαλική εργασία, ή ότι παρενοχλούν περαστικούς. Χωρίς ποτέ κανείς να καταθέτει κάτι τέτοιο. Έχουν υπάρξει πάρα πολλές τέτοιες περιπτώσεις, που συνοδεύονται με εξευτελιστικές συνθήκες από τους αστυνομικούς και προσβολές προσωπικότητας.

Πολλές περιπτώσεις μαζικών προσαγωγών τρανς γυναικών τόσο στην Αθήνα το 2012, όσο και στη Θεσσαλονίκη το 2013, που σε όλες τις περιπτώσεις έγιναν εντελώς αυθαίρετα, χωρίς καμία ένδειξη, και μάλιστα σε μία εξ αυτών, έφτασαν οι αστυνομικές αρχές της Θεσσαλονίκης στην ακραία αυθαιρεσία να θέσουν σε θέση κράτησης ακόμη και τη δικηγόρο που προσέτρεξε να τις υπερασπιστεί, την Ηλέκτρα Κούτρα.

2^ο περιστατικό – αρκετά γνωστό: Περίπτωση τρανς μαθήτριας που σπουδάζει σε νυκτερινό λύκειο, και δέχεται εκφοβισμούς από τους συμμαθητές της λόγω της ταυτότητας φύλου της. Ο διευθυντής δεν κάνει απολύτως τίποτε σε κάθε περίπτωση που του καταγγέλλεται ότι δέχεται εκφοβισμούς. Όλα αυτά έφτασαν μέχρι του σημείου, η μαθήτρια να αντιμετωπίσει συμμαθητή της, που την περιλούζει με βενζίνη, και αρχίζει να παίζει με σπύρτα μπροστά της, απειλώντας ότι θα την κάψει. Απευθυνθήκαμε στον Συνήγορο του Πολίτη, που τότε το Τμήμα Φύλου, έκανε εξαιρετική δουλειά. Έκανε συνεδρίες στο σχολείο με εξειδικευμένο ψυχολόγο, ενώ τέθηκαν με σαφήνεια οι γραμμές καταπολέμησης των διακρίσεων: ότι η τρανς μαθήτρια πρέπει να προσφωνείται στο επιθυμητό όνομα και γένος, να κάνει χρήση της γυναικείας τουαλέτας, να γίνεται απολύτως σεβαστή η ταυτότητα φύλου της. Όμως, εδώ ενώ είχαν διαπραχθεί πολύ σοβαρά ποινικά αδικήματα, που έφτασαν μέχρι και απειλές κατά της ζωής της τρανς μαθήτριας, δεν έγινε το βήμα παραπάνω, για την αποτελεσματική προστασία της.

3^ο περιστατικό: τρανς γυναίκα δέχτηκε στην αρχή λεκτική και στη συνέχεια και σωματική επίθεση από ομάδα ανδρών σε συρμό του μετρό στη στάση «Πανεπιστήμιο». Οι αστυνομικοί που επιλήφθηκαν, μόλις αντιλήφθηκαν ότι επρόκειτο για τρανς, προσπάθησαν να την αποθαρρύνουν από το να καταθέσει μήνυση και δεν ενέργησαν ώστε να σταματήσει η επίθεση σε βάρος της. Αντίθετα, οι δράστες εξακολούθησαν ανενόχλητοι, ενώπιον μαρτύρων – περαστικών, την τρανσφοβική τους εξύβριση, ενώ οι μόνες νοθεσίες απευθύνονταν προς το θύμα, προς το οποίο σύστηναν να σταματήσει να διαμαρτύρεται για τα σε βάρος της αδικήματα. Το θύμα ακολούθως μήνυσε τους δράστες και τους αστυνομικούς για τα σε βάρος της αδικήματα, που τελέστηκαν με κίνητρο το μίσος για την ταυτότητα φύλου της.

4^ο περιστατικό: τις πρώτες πρωινές ώρες της 16^{ης} Ιουλίου, τρανς γυναίκα που επέστρεφε στην οικία της, τήν πλησίασε ο δράστης με το αυτοκίνητό του, στη Θεσσαλονίκη, προτείνοντάς της να την μεταφέρει εκείνος. Όταν όμως αυτή αρνήθηκε, αρχικά της άσκησε λεκτική και στη συνέχεια σωματική βία σφίγγοντάς την ασφυκτικά στην περιοχή του λαιμού γρονθοκοπώντας την και εξαναγκάζοντάς την να μπει στο όχημα. Στη συνέχεια την οδήγησε σε ερημική τοποθεσία, την κατέβασε απ' το όχημα και άρχισε να την χτυπάει σφίγγοντάς την απ' το λαιμό, της έκλεισε το στόμα και την μύτη για να μην μπορεί να φωνάξει για βοήθεια αλλά και

να μην μπορεί να αναπνεύσει, μπήκε στο όχημα του και έφυγε με μεγάλη ταχύτητα από το σημείο, αφήνοντας την αιμόφυρτη στο χώμα σε άθλια κατάσταση. Η τρανς γυναίκα όμως πρόλαβε σε αυτό το χρονικό διάστημα να συγκρατήσει τον αριθμό κυκλοφορίας του οχήματος και αργότερα κατήγγειλε την απόπειρα ανθρωποκτονίας. Ο δράστης εντοπίστηκε και συνελήφθη, άμεσα δόθηκε παραγγελία για ιατροδικαστική έκθεση, ενώ η υπηρεσία ασφάλειας διενήργησε προανάκριση. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο δράστης προτού επιτεθεί στη τρανς γυναίκα, είχε πράξει το ίδιο και είχε βιάσει Νιγηριανή αιτούσα άσυλο. Ο δράστης είναι ακόμη προφυλακισμένος.

5^ο περιστατικό: την Παρασκευή 24.10.2014 το απόγευμα, τρανς γυναίκα επιβιβάστηκε σε ταξί σε περιοχή της Αθήνας με κατεύθυνση προς το σπίτι της. Όταν ο οδηγός κατάλαβε ότι πρόκειται για τρανς άτομο, άρχισε να την εξυβρίζει χυδαιότατα (όπως: «Σκάσε μη μιλάς, κατάλαβα τι είσαι», «Τραβέλι – γαμώ το Χριστό σου, σκάσε», «Γαμοτραβέλι, πούστη» και πολλά ακόμη), ενώ πέρα απ' την χυδαία εξύβριση έργω και λόγω, παράνομη βία, παράνομη κατακράτηση, υπήρξε και απειλή ληστείας όλα με το κίνητρο του μίσους λόγω της ταυτότητας φύλου του θύματος. Το περιστατικό καταγγέλθηκε την ίδια ημέρα προς το ΣΥΔ, και την επομένη, Σαββάτο 25.10.2014 η τρανς γυναίκα προσήλθε μαζί με εκπρόσωπο του ΣΥΔ και κατέθεσε για το συμβάν στην Υπηρεσία Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας, έδωσε τα στοιχεία του αυτοκινήτου και ζήτησε τη ποινική δίωξη του δράστη.

Αυτά είναι τα περιστατικά που επίσημα μας έχουν καταγγεληθεί. Όπως καταλαβαίνετε πιθανότατα υπάρχουν πολύ περισσότερα που τα θύματα φοβούνται και δεν καταγγέλλουν. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να σταθούμε γιατί είναι απαραίτητο το γνωστό σύνθημα «σιγά μη φοβηθώ» να γίνει πράξη και τα θύματα να ενθαρρύνονται αλλά και να προστατεύονται να καταγγέλλουν τα ρατσιστικά περιστατικά.

Εμείς έχουμε επισημάνει κατ' επανάληψη προς την Πολιτεία: α) την προστασία των θυμάτων και μαρτύρων ρατσιστικής βίας, β) με την αναθεώρηση του Προεδρικού Διατάγματος για τη σύσταση των Γραφείων της Αστυνομίας κατά της Ρατσιστικής Βίας και τη προσθήκη τους σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου (όπως πληροφορηθήκαμε σε απάντηση ερώτησης που τέθηκε στον κύριο Κικίλια από την κυρία Γιαννακάκη, δήλωσε ότι έχουν δοθεί κατευθύνσεις να

ερευνώνται τα εγκλήματα με ρατσιστικό κίνητρο και για λόγους σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου και πράγματι αυτό το διαπιστώσαμε όταν απευθυνθήκαμε, όμως διαπιστώσαμε επίσης στην πράξη ότι πολλές φορές προσπαθούν να αποθαρρύνουν τα θύματα να κάνουν την καταγγελία και αυτό το θεωρούμε απαράδεκτο, τα θύματα ρατσισμού τουναντίον πρέπει να ενθαρρύνονται, αυτός είναι ο ρόλος αυτών των γραφείων).

Πριν κλείσω όμως θα αναφέρω 2-3 ακόμη περιστατικά, που δείχνουν το εύρος των διακρίσεων που αντιμετωπίζουν οι τρανς άνθρωποι, πέραν των οφθαλμοφανών ρατσιστικών περιστατικών βίας:

1^η περίπτωση: Τρανς άντρας πέρασε στις εξετάσεις του Θεάτρου Τέχνης. Πήγε να κάνει την εγγραφή του και όταν διαπιστώθηκε η αναντιστοιχία της εμφάνισης με τα στοιχεία ταυτότητας, αρνήθηκε το προσωπικό, αλλά και ο Διευθυντής του Θεάτρου Τέχνης, να τον εγγράψουν. Του είπαν ότι ενδεχομένως θα υπήρχε θέμα με τις αντιδράσεις ορισμένων καθηγητών, ενδεχομένως και συμφοιτητών, και ότι θα πρέπει να ολοκληρώσει τη διαδικασία επαναπροσδιορισμού του φύλου του με χειρουργικές επεμβάσεις, να αλλάξουν τα έγγραφα ταυτότητάς του, ώστε να μπορέσουν να τον εγγράψουν.

2^η περίπτωση: Τρανς άντρας που έχει ολοκληρώσει τη διαδικασία επαναπροσδιορισμού του μέσω χειρουργικών επεμβάσεων, έχει αλλάξει τα έγγραφά του στο ληξιαρχείο καθώς και την ταυτότητά του, και όταν πάει στο Πανεπιστήμιο που τελείωσε δεν του αλλάζουν τους τίτλους σπουδών του.

3^η περίπτωση: Τρανς γυναίκα που δεν έχει κάνει επέμβαση επαναπροσδιορισμού πάει στο ταχυδρομείο να παραλάβει συστημένο γράμμα και όταν δίνει την ταυτότητά της που έχει αντρικά στοιχεία, περιφέρουν την ταυτότητά της στο υπαλληλικό προσωπικό και χλευάζεται.

Θα μπορούσα να σας αναφέρω και άλλα τέτοια περιστατικά, καθώς συμβαίνουν πολύ συχνά. Το κοινό που έχουν όλες οι περιπτώσεις που επέλεξα ήταν το γεγονός ότι για τους τρανς ανθρώπους, δεν τους αναγνωρίζεται η ταυτότητα φύλου τους και

δεν έχουν τη δυνατότητα αλλαγής των εγγράφων τους. Και τούτο οδηγεί σε διακρίσεις, ρατσιστικές συμπεριφορές και αποκλεισμούς.

Έτσι λοιπόν, αν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε τον ρατσισμό και τις διακρίσεις που έρχονται αντιμέτωποι οι τρανς άνθρωποι στη καθημερινότητά τους, πέραν της αντιρατσιστικής νομοθεσίας, θα πρέπει η Πολιτεία να νομοθετήσει για το πιο καίριο θέμα της τρανς ατζέντας που είναι η νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου και η δυνατότητα αλλαγής των εγγράφων των τρανς ανθρώπων χωρίς την προϋπόθεση της επέμβασης ή άλλων ιατρικών διαδικασιών.

Για όλους τους τρανς ανθρώπους, χωρίς ιατρικές προϋποθέσεις και κυρίως χωρίς διαδικασίες χειρουργικών επεμβάσεων, που καταπατούν θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ όπως έχει αποδεχτεί σε αναφορά του ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, αποτελούν είδος βασανιστηρίου. Πρόσφατα μάλιστα ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και έξι ακόμη διεθνείς οργανισμοί έχουν καταδικάσει την στείρωση ως προαπαιτούμενο για την αλλαγή των εγγράφων των τρανς αλλά και των ίντερσεξ ανθρώπων.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης μέσω των Στάνταρντ της απόφασης του Συμβουλίου των Υπουργών του 2010, έχει θέσει με σαφήνεια το πεδίο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε Ψηφίσματά του είναι επίσης σαφές. Ο πρώην Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης, Τόμας Χάμαρμπεργκ, στην αναφορά του «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Ταυτότητα Φύλου», είναι επίσης σαφής: Τα κράτη μέλη πρέπει να προχωρήσουν σε νομοθεσίες αλλαγής των εγγράφων των τρανς ανθρώπων, δίχως διαδικασίες επέμβασης επαναπροσδιορισμού.

Το ΣΥΔ έχει κάνει συγκεκριμένη πρόταση για τον τρόπο αλλαγής των εγγράφων των τρανς. Σας διαβάζω συγκεκριμένο απόσπασμα από την πρότασή μας.

Όλα τα άτομα έχουν τη δυνατότητα αιτήματος διόρθωσης του καταγεγραμμένου φύλου, όσον αφορά αλλαγή του μικρού ονόματος, της φωτογραφίας, οποτεδήποτε αυτά δεν συμφωνούν με τον τρόπο που αυτοπροσδιορίζουν την ταυτότητα κοινωνικού τους φύλου. Σε καμία

περίπτωση δεν είναι αναγκαίο να αποδεικνύουν τυχούσα χειρουργική διαδικασία ολική ή μερική επαναπροσδιορισμού φύλου, ορμονικές θεραπείες ή κάθε άλλη ψυχολογική ή ιατρική θεραπεία που τυχόν έχουν υποβληθεί.

Κλείνοντας, αυτό που θα ήθελα να τονίσω, είναι ότι, να θεωρούμε θετική τη ψήφιση της αντιρατσιστικής νομοθεσίας, όμως αυτή πρέπει να εμπλουτιστεί με τη προστασία των θυμάτων και μαρτύρων, με τη προσθήκη της ταυτότητας φύλου στο Προδικό Διάταγμα για τα Γραφεία Ρατσιστικής Βίας, να υπάρξει πραγματική εκπαίδευση πάνω στο θέμα του ρατσισμού σε όσες και όσους υπηρετούν σε αυτά τα Τμήματα σε συνεργασία (και αυτό το θεωρώ σημαντικό) με τις οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτά τα θέματα, ενώ ιδιαίτερα για την τρανς κοινότητα χρειάζεται να ικανοποιηθεί το πάγιο αίτημά της που είναι το βασικό αίτιο των διακρίσεων και του ρατσισμού που αντιμετωπίζουν: η νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου και η δυνατότητα αλλαγής εγγράφων των τρανς ανθρώπων.

Επιπλέον, ένα ακόμη όπλο για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και των διακρίσεων που αντιμετωπίζουν οι τρανς άνθρωποι, είναι η προσθήκη της ταυτότητας φύλου, στις σχετικές νομοθεσίες κατά των διακρίσεων. Ισχυρίζομαι εν ολίγοις ότι είναι απαραίτητο δηλαδή για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και των διακρίσεων για λόγους ταυτότητας φύλου, να ακολουθήσουμε έναν συνδυασμό μέτρων. Το κυριότερο είναι η νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου.

Σας ευχαριστώ.